

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 586/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátska kancelária Bauer s.r.o., Štúrova 19, Košice, proti postupom Krajského súdu v Prešove v konaniach sp. zn. 4CoP/27/2024, 4CoP/28/2024 a sp. zn. 4CoP/39/2024 a proti uzneseniam Krajského súdu v Prešove č. k. 4CoP/27/2024-1640 z 26. marca 2024, č. k. 4CoP/28/2024-1653 z 26. marca 2024 a č. k. 4CoP/39/2024-1646 z 26. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ 1 (ďalej len „otec“) a maloletý sťažovateľ 2 (ďalej len „maloletý“) zastúpený otcom sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júna 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na starostlivosť o deti a ich výchovu, resp. rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenia práv na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupmi krajského súdu v záhlaví označených konaniach o odvolaniach proti uzneseniam vydaným súdom prvej inštancie o neodkladných opatreniach a v nich vydanými uzneseniami krajského súdu označenými v záhlaví.

2. Matka maloletého sa návrhmi, ktoré boli pôvodne Okresným súdom Košice I (teraz Mestským súdom Košice) spojené na spoločné konanie, domáhala nariadenia neodkladného opatrenia a úpravy

výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Neodkladným opatrením okresného súdu č. k. 41P/54/2022-128 z 23. septembra 2022, ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Košiciach z 9. marca 2023, bol maloletý predbežne zverený do osobnej starostlivosti matky, styk otca s ním bol upravený na každý nepárny víkend od sobotného rána do nedeľného podvečera a každý utorok a štvrtok poobede na dve a pol hodiny a otcovi bola určená povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 100 eur mesačne.

3. Otcovi však bolo 31. mája 2023 vznesené obvinenie a v tomto trestnom konaní bol uznesením zo 4. júna 2023 vzatý do väzby, v ktorej bol až do 24. novembra 2023. Mestský súd neodkladným opatrením z 5. júna 2023 neodkladné opatrenie z 23. septembra 2023 zrušil, maloletého zveril do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil zdržať sa styku s maloletým (do právoplatného skončenia konania vedeného na mestskom súde pod sp. zn. 41P/54/2022). Na odvolanie otca proti tomuto uzneseniu krajský súd uznesením z 19. októbra 2023 (sp. zn. 19CoP/55/2023) rozhodol tak, že otcovi umožnil raz za dva týždne komunikovať s maloletým pol hodinu prostredníctvom videohovoru.

4. Po prepustení z väzby otec 27. novembra 2023 navrhol zrušiť neodkladné opatrenie, ktorým bol jeho styk s maloletým obmedzený na polhodinový videohovor raz za dva týždne. Mestský súd uznesením z 22. januára 2024 tento návrh zamietol. Bol toho názoru, že dôvody, pre ktoré bolo nariadené toto neodkladné opatrenie, neodpadli, keďže konflikt rodičov trvá od augusta 2022, nezlepšuje sa, otec sa vyhráza matke a maloletý je tak vystavený neprimeranej psychickej záťaži. Podľa mestského súdu osobný styk otca s maloletým nie je v záujme maloletého, keďže môže mať vplyv na jeho psychiku.

5. Proti tomuto uzneseniu sa otec odvolal a namietol, že mestský súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou o tom, že neodkladné opatrenie porušuje matka, ktorá deklarovala, že súdne rozhodnutia nebude dodržiavať. Poukázal na to, že neodkladné opatrenie nerešpektoval len raz, keď nový partner matky maloletého fyzicky napadol. Zdôraznil, že všetko nahlasoval polícii. Namietal nepravdivé osočovanie matkou a kolíznym opatrovníkom o tom, že je drogový závislý násilník a ohrozuje maloletého. Podotkol, že bol znalecky vyšetrený v trestnom konaní. Zdôraznil, že s maloletým fyzicky nebol od 4. mája 2023 a maloletý raz za dva týždne pozornosť počas videohovoru udrží len štvrt hodinu.

6. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z 26. marca 2024 (č. k. 4Cop/28/2024-1653) krajský súd uznesenie mestského súdu potvrdil. Poukázal na to, že otec je od roku 2022 obvinený z vydierania a z väzby v ďalšom trestnom stíhaní, keď sa mal vyhrázať zamestnankyni kolízneho opatrovníka maloletého (úradu práce, sociálnych vecí a rodiny), bol prepustený na písomný sľub s dohľadom mediálneho a probačného úradníka a bolo mu zakázané približovať sa k poškodenej zamestnankyni kolízneho opatrovníka. Z toho vyplýva, že otec je naďalej dôvodne obvinený a je obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti. Okrem toho v septembri 2022 aj po nariadení neodkladného opatrenia odmietal vrátiť maloletého matke, z čoho bol maloletý vystrašený, a preto k nemu odmietal ísť. K podobnému konaniu otca došlo aj v apríli 2023. Otec si viackrát maloletého od matky neprevzal vôbec, po neho prišiel alebo ho matke vrátil v iný čas ako podľa neodkladného opatrenia. Pritom sa matke vyhráždal, sledoval ju a matka musela opakovane volať políciu, hoci sa otcovi snažila vyhovieť. Aj maloletý z nevyspytateľného konania otca opakovane vyjadril obavu. Podľa krajského súdu ďalšie takéto konanie otca by mohlo viesť k narušeniu

psychiky maloletého. Krajský súd ďalej poukázal na to, že otcovi bolo v októbri 2023 vznesené obvinenie pre zločin marenia spravodlivosti, ktorého sa mal dopustiť tak, že v apríli 2023 pri podaní trestného oznámenia na partnera matky predložil pozmenenú lekársku správu o poranení maloletého. Krajský súd poukázal aj na list, ktorý mal otec zaslať maloletému a z ktorého vyplýva, že sa maloletému chválil, ako sa vo väzbe opil a že „*všetko zlé, čo robí mamka, sa jej vráti*“. Zo správ predložených matkou vyplynulo, že s otcom komunikuje pokojne a apeluje na dobro maloletého tak, že otec vždy bude jeho otcom, no po tom, ako sa správal, treba maloletému poskytnúť čas. Krajský súd uzavrel, že mestský súd v odôvodnení neodkladného opatrenia z 5. júna 2023 uviedol skutočnosti odôvodňujúce úpravu pomerov maloletého, konkrétne to, že otec v tom čase opakovane nedodržiaval súdom upravenú dobu styku s maloletým, opakovane ho nevrátil matke v určený čas, dokonca ho zadržoval u seba šesťnásť dní bez kontaktu s matkou, čím ho vystavil stresu a situácii, ktorú trojročný maloletý nebol schopný vyhodnotiť. Vzhľadom na to, že obavy z podobného konania otca pretrvávajú, je dôvodné, aby bol jeho kontakt s maloletým naďalej obmedzený uznesením krajského súdu z 19. októbra 2023 na videohovor raz za dva týždne.

7. Návrhmi z 2. októbra 2023 a 23. októbra 2023 sa otec domáhal nariadenia ďalších neodkladných opatrení. Návrhom z 2. októbra 2023 sa domáhal zníženia výživného na maloletého počas svojho pobytu vo väzbe z dôvodu, že z väzby nemá prístup k svojmu účtu. Návrhom z 23. októbra 2023 sa domáhal styku s maloletým počas výkonu väzby cez videohovor aspoň trikrát mesačne v dĺžke 60 minút a cez telefón matky maloletého trikrát do týždňa aspoň 10 až 15 minút v čase určenom súdom. Zároveň žiadal aj o osobný styk s maloletým v ústave na výkon väzby dvakrát mesačne v trvaní jednej hodiny.

8. Mestský súd uznesením z 15. januára 2024 tieto návrhy zamietol. Bol toho názoru, že neboli splnené zákonné podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, nemal osvedčenú naliehavosť neodkladnej úpravy pomerov ani existenciu nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy maloletému. Otec bol medzičasom z väzby prepustený, avšak za obdobie, počas ktorého bol vo väzbe, žiadnym spôsobom nepreukázal skutočnosti, ktorými odôvodňoval svoj návrh. Na svoje zastupovanie splnomocnil svoju matku, ktorej udelil generálnu plnú moc, a teda prostredníctvom nej mohol zrealizovať aj prevod finančných prostriedkov matke maloletého. Otec neargumentoval tým, že nemá dostatok financií, ale iba že nemá prístup k účtu, pričom táto skutočnosť sama osebe neopodstatňuje zníženie výživného. Zvýraznil aj to, že vyživovacia povinnosť otca je uložená výrokom II uznesenia okresného súdu z 23. septembra 2022 (sp. zn. 41P/54/2022). Vo vzťahu k návrhu otca týkajúcemu sa úpravy jeho styku s maloletým mestský súd poukázal na uznesenie krajského súdu z 19. októbra 2023 (sp. zn. 9CoP/55/2023) upravujúce styk otca s maloletým raz za dva týždne polhodinu prostredníctvom videohovoru a na dôvody, ktoré krajský súd k nemu viedli. Uvedená úprava styku sa mestskému súdu aj naďalej javila ako adekvátne a postačujúca, a to s prihliadnutím na zachovanie vzájomného vzťahu medzi otcom a synom a zároveň s ohľadom na najlepší záujem maloletého.

9. Ústavnou sťažnosťou druhým namietaným uznesením z 26. marca 2024 (č. k. 4CoP/27/2024-1640) krajský súd uznesenie mestského súdu potvrdil (na podklade odvolania otca). Poukázal na skutočnosti vyplývajúce zo spisu (citujúc aj z uznesenia krajského súdu sp. zn. 4CoP/28/2024) a dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia. Zo súdneho spisu nevyplývali skutočnosti, ktoré by odôvodňovali určenie výživného

v sume nižšej ako 100 eur vo vzťahu k nevyhnutnej miere. Maloletý bol v predškolskom veku a naposledy určené výživné vo výške 100 eur mesačne pokrývalo jeho nevyhnutné náklady. Rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti od augusta 2022, matka poberala iba rodičovský príspevok a prídavok na dieťa a príjem otca bol vo výške 1 500 až 1 800 eur. Uvedené vyhodnotil krajský súd tak, že zníženie vyživovacej povinnosti otca by mohlo zabezpečovanie nevyhnutných potrieb maloletého ohroziť. V snahe pri rozhodovaní postupovať v súlade so zásadou, podľa ktorej treba rozhodnúť v súlade s najlepším záujmom dieťaťa, postupoval krajský súd aj pri ozrejmení potreby zotrvať na dovtedajšej úprave styku otca s maloletým (raz za dva týždne polhodinu prostredníctvom videohovoru), poukazujúc pritom na trestné stíhanie vedené proti otcovi (v časti aj väzobné), nerešpektovanie nariadeného styku s maloletým (otcom), obavu o ohrozenie duševného zdravia alebo psychického vývoja maloletého, nevhodné správanie otca k matke maloletého.

10. A napokon návrhom z 28. decembra 2023 sa otec dožadoval vydania neodkladného opatrenia, ktorým by mestský súd zveril maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Mestský súd uznesením z 22. januára 2024 jeho návrh zamietol, sumarizujúc pritom všetky dôvody uvedené vo svojich skorších rozhodnutiach. Nad rámec uvedeného konštatoval, že otec nezmenil svoje správanie, pre ktoré mu bol styk s maloletým obmedzený. Na účely dosiahnutia styku s maloletým sa dokonca uchýľoval ku klamlivým a k zavádzajúcim tvrdeniam. Súd nepovažoval za preukázané, že by osobný styk otca bol v záujme maloletého, že by mu nevznikla psychická ujma, resp. prežívanie maloletého a dopad prežitého na jeho detskú psychiku. Pre takého rozhodnutie je nevyhnutné vykonať dokazovanie a prihliadať na záujem maloletého, na rodičovské kompetencie u každého z rodičov a ich vzájomnú spoluprácu pri výchove dieťaťa, ako i výchovný vplyv na maloletého. Maloletý bol neodkladným opatrením zverený do starostlivosti matky, pričom v jej starostlivosti neboli zistené žiadne nedostatky a ani dôvody na to, aby súd rozhodol bez relevantných dôkazov o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, najmä ak, naopak, o starostlivosti otca o maloletého má súd vážne pochybnosti.

11. Aj v poradí tretím ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z 26. marca 2024 (č. k. 4CoP/39/2024-1646) krajský súd uznesenie mestského súdu ako vecne správne potvrdil (na podklade odvolania otca). Po zhrnutí všetkých dovtedy súdu známych relevantných skutočností (uvedených v ústavnou sťažnosťou namietaných uzneseniach krajského súdu – body 6 a 9 tohto rozhodnutia) dospel krajský súd k záveru, že v tomto štádiu konania je v záujme maloletého, aby bol do rozhodnutia súdu vo veci samej v osobnej starostlivosti matky, ktorá zabezpečuje riadnu starostlivosť o maloletého, dieťa je stabilizované, upokojené. Je nepochybné, že striedavá starostlivosť je preferovanou formou starostlivosti, ale v objektívnom kontexte s kritériami najlepšieho záujmu maloletého sú dosiaľ získané dôkazy nepostačujúce na nariadenie neodkladného opatrenia v takom rozsahu, ako navrhoval otec. Spôsob, akým sa snaží otec vyriešiť existujúcu situáciu, je úplne nevhodný a v rozpore so záujmom maloletého, zvlášť pokiaľ je maloletý vystavený konfliktným situáciám. Krajský súd nezistil, že by doterajší režim výkonu rodičovských práv a povinností nezodpovedal najlepšiemu záujmu maloletého, resp. že by starostlivosťou matky bol akýmkoľvek spôsobom ohrozený zdravý fyzický, duševný či sociálny vývin maloletého, rovnako tak bezpečie a stabilita jeho výchovného prostredia.

II. Argumentácia sťažovateľov

12. Sťažovatelia namietajú, že všetky tri ústavnou sťažnosťou namietané uznesenia krajského súdu sú diskriminačné, svojvoľné, arbitrárne a v rozpore s právom sťažovateľov na súdnu ochranu a s ďalšími sťažovateľmi označenými právami. Namietané rozhodnutia, ako ani ostatné rozhodnutia nehodnotia „*správanie sa matky*“, pričom jej konanie v rokoch 2022 a 2023 bolo identické ako konanie otca, taktiež „*nedodržiavala pravidlá styku*“, privolávala policajné hliadky a vyvolávala konfliktné situácie, a preto považujú namietané uznesenia za arbitrárne a nedôvodné.

13. Zbytočnými priet'ahmi v konaní krajského súdu, jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou, účelovým konaním s priet'ahmi pri konaní a doručovaní rozhodnutí o neodkladných opatreniach, nerozhodovaním vo veci samej sa *de facto* podľa ich názoru „*zakonzervoval*“ tento stav k 5. júnu 2023 a krajský súd odmieta konať v zmysle práv sťažovateľov tak, aby im bola formou neodkladných opatrení poskytnutá efektívna, rýchla, adresná a účinná ochrana nimi označených práv.

14. Otec zároveň namieta, že v dôsledku celkovej dĺžky namietaného konania nielen vo veci samej, ale aj nesústredenou a neefektívnou činnosťou krajského súdu a svojvoľnými a arbitrárnymi napadnutými uzneseniami dochádza k tomu, že matke je vytvorený dostatočný priestor na masívnu jednostrannú manipuláciu maloletého, ktorej sa nedokáže vzhľadom na svoj vek (4-ročné dieťa) brániť.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie sťažovateľmi označených práv namietanými uzneseniami krajského súdu z 26. marca 2024 o neodkladných opatreniach.

16. Z hľadiska sťažovateľmi uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 50/2019, IV. ÚS 17/2019, I. ÚS 257/2019).

17. Aj v konaní o neodkladnom opatrení však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení musí

mať predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (II. ÚS 427/2022, III. ÚS 192/2022, III. ÚS 643/2022).

III.1. K uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4CoP/28/2024 z 26. marca 2024:

18. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, že vec sťažovateľov súvisí s konaním právoplatne skončeným pred ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 266/2024. Lustráciou v registri konaní pred ústavným súdom bolo zistené, že sťažovatelia sa už v minulosti na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou namietajúcou identický obsah práv (okrem iného) aj uznesením krajského súdu č. k. 4CoP/28/2024-1653 z 26. marca 2024 obrátili. Táto časť ústavnej sťažnosti (doručená ústavnému súdu 6. mája 2024) bola uznesením č. k. III. ÚS 266/2024-16 zo 16. mája 2024 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

19. Vzhľadom na to, že ústavný súd nie je oprávnený rozhodovať opätovne v konaniach, v ktorých už bolo v minulosti právoplatne rozhodnuté (prekážka *res iudicata*), odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako neprípustnú.

III.2. K uzneseniam krajského súdu sp. zn. 4CoP/27/2024 z 26. marca 2024 a sp. zn. 4CoP/39/2024 z 26. marca 2024:

20. Nariadenie neodkladného opatrenia predstavuje dočasný zásah do základných práv, ku ktorému dochádza na základe súdneho rozhodnutia, a preto sú podmienky nariadenia neodkladného opatrenia upravené zákonom – Civilným sporovým poriadkom, ktorý ako podmienky nariadenia neodkladného opatrenia ustanovuje na strane jednej potrebu bezodkladnej úpravy pomerov a na strane druhej osvedčenie dôvodnosti trvania nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana.

21. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou domáhajú ďalšieho preskúmania správnosti rozhodnutí o návrhoch otca na nariadenie neodkladných opatrení. Účelom konania pred ústavným súdom je však ochrana ústavnosti, a nie poskytnutie ďalšieho opravného prostriedku umožňujúceho prehodnocovať správnosť záverov všeobecných súdov. Zo strany sťažovateľov, resp. otca pritom ide v zásade o opakovanie argumentácie z jeho návrhov na nariadenie neodkladných opatrení a z obsahu odvolaní pred rozhodnutím krajského súdu. Namietaným rozhodnutiam krajského súdu nemožno vyčítať, že sa nezaoberali všetkými tvrdeniami otca, keďže zistenie skutkového stavu založené na úplnom dokazovaní bude predmetom konania vo veci samej. Účelom postupu, ktorý predchádza rozhodnutiu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nie je definitívne zistenie skutkového stavu a právne zhodnotenie zistených skutočností na úrovni rozhodnutia vo veci samej, ale zistenie naliehavosti potreby dočasnej úpravy pomerov.

22. Krajský súd v namietaných uzneseniach primerane vysvetlil, že takáto naliehavosť nie je daná a z akého dôvodu nepristúpil k zmene posledného rozhodnutia, či už pokiaľ ide o zníženie výživného na maloletého a úpravu styku s ním počas pobytu otca vo väzbe (č. k. 4CoP/27/2024-1640 – bod 9 tohto rozhodnutia), alebo o zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov (č. k. 4CoP/39/2024-1646 – bod 11 tohto rozhodnutia). Primerane vysvetlil, že nie je možné akceptovať tvrdenie otca, že nemožnosť prístupu k jeho účtu počas trvania väzby

odôvodňuje zníženie výživného, keď dospel k záveru, že zníženie vyživovacej povinnosti otca by mohlo ohroziť zabezpečovanie nevyhnutných potrieb maloletého (bod 9 tohto rozhodnutia). Obdobne krajský súd primerane vysvetlil aj dôvody, pre ktoré nepristúpil k otcom navrhovanej úprave výkonu rodičovských práv a povinností formou striedavej starostlivosti, keď konštatoval, že dosiaľ získané dôkazy považuje za nepostačujúce na nariadenie neodkladného opatrenia touto formou a vykonaním rozsiahlejšieho dokazovania sa bude zaoberať mestský súd rozhodujúci vo veci samej (bod 11 tohto rozhodnutia).

23. Tieto hodnotenia krajského súdu vychádzajú z miery osvedčenia týchto skutočností s výhradou možnej zmeny nariadeného neodkladného opatrenia alebo iného rozhodnutia vo veci samej v závislosti od miery preukázania sťažovateľmi tvrdených skutočností a ich právneho posúdenia. Takýto navonok ako arbitrárne sa javiaci prístup je však nevyhnutným následkom rozhodovania o predbežnej úprave rodičovských práv a povinností, ktorý vylučuje takú mieru zdôvodnenia, dôkaznej istoty a právneho posúdenia, aká je charakteristická pre rozhodnutia vo veci samej.

24. Sťažovatelia (otec) sa v ústavnej sťažnosti v podstate dovolávajú toho, aby im rozhodnutiami o neodkladných opatreniach bola zabezpečená taká miera dôkaznej istoty, právneho posúdenia a s tým spojená vecná správnosť, akú treba očakávať od rozhodnutia vo veci samej. Ide však o predbežnú úpravu, a preto od nej ani nemožno očakávať naplnenie tých atribútov súdneho rozhodovania, ktorých sa sťažovatelia vo vzťahu k rozhodnutiam krajského súdu o neodkladných opatreniach v snahe o expanziu základných práv do tohto typu súdneho rozhodnutia dovolávajú (podobne III. ÚS 193/2022).

25. Po preskúmaní napadnutých uznesení ústavný súd argumentáciu sťažovateľov nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by posudzované rozhodnutia krajského súdu boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či v nesúlade s platnou právnou úpravou, alebo nedostatočne odôvodnené. Krajský súd sa vyrovnal so všetkými námietkami sťažovateľov, ktoré sú v značnej časti obdobné s tými, ktoré uplatnili aj v ústavnej sťažnosti. Odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu, ktoré treba vnímať aj v súvislosti s činnosťou mestského súdu (pôvodne okresného súdu), ktorý pomery otca, maloletého a jeho matky prešetril, nie sú v rozpore s princípmi spravodlivého procesu a treba ich posudzovať v kontexte poskytovania predbežnej a dočasnej úpravy.

26. Pokiaľ ide o námietku otca, že namietané uznesenia „nehodnotia správanie sa matky“, ústavný súd zdôrazňuje, že ním tvrdené skutkové okolnosti veci, na ktoré poukazoval v ústavnej sťažnosti, vrátane tých, ktoré sú dôležité pre posúdenie, čo je v záujme maloletého, budú predmetom rozsiahleho dokazovania v konaní vo veci samej. Ústavný súd v tomto smere nemôže nahrádzať právomoc všeobecných súdov, pretože jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ako to očakávajú sťažovatelia, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľov, k čomu v okolnostiach danej veci nedošlo.

27. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názormi krajského súdu nestotožňujú, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých uznesení a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právne názory svojím vlastným. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu

ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 675/2014, II. ÚS 465/2017, II. ÚS 423/2018, II. ÚS 192/2019).

28. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti týkajúcej sa označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

29. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy, podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa ústavný súd konštatuje, že ich porušenie sťažovateľa namietajú v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže dospel k záveru, že napadnutými uzneseniami krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu uvedených práv, a preto aj túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K postupom krajského súdu:

30. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

31. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

32. Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaniach o odvolaniach proti uzneseniam mestského súdu (zamietajúcim návrhy otca na nariadenie neodkladných opatrení), ktoré boli pred doručením ich ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (25. júna 2024) skončené vydaním napadnutých uznesení krajského súdu z 26. marca 2024 (doručených otcovi 24. apríla 2024), pričom je zrejmé, že v čase podania ústavnej sťažnosti (24. júna 2024) tvrdené porušovanie sťažovateľmi označených práv už netrvalo.

33. Z uvedených dôvodov ústavný súd postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

34. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu